

Södertörns högskolas professionsutvecklingsmatris – Från nybörjare till professionell

PROGRESSION MOT EN DIDAKTISK KOMPETENS

Förmåga att använda och utveckla relevant ämnes- och ämnesdidaktiskt kunnande

Förmåga att sätta upp relevanta mål och bedöma och värdera barns/elevers lärande och utveckling

Förmåga att verka för en förskola/skola för alla med hjälp av olika lärandeteorier, innehåll, arbetsformer och arbetsätt

NIVÅ 1

Har allmänna kunskaper om läraruppdraget och ett sökande och iakttagande förhållningssätt

Reflekterar över didaktiska frågor genom att:

- visa vilja/förmåga att fördjupa och bredda sitt ämnes- och ämnesdidaktiska kunnande
- arbeta med stöd av lokal lärarutbildare eller givna modeller

Reflekterar över didaktiska frågor genom att:

- ha kunskap om vilka mål som styr verksamheten
- söka och beskriva tecken på barns/elevens lärande
- ge barn/elever konstruktiv respons på deras arbete
- ta del av olika kriterier och reflektera över deras innebörd vid bedömning

Reflekterar över didaktiska frågor genom att:

- arbeta utifrån färdiga planeringar annat använt material
- visa insikt om att barn/elever har olika förutsättningar

NIVÅ 2

Har kunskap om läraruppdraget, uppmärksammar, analyserar, prövar/ omprövar och söker sig aktivt fram i sin praktik

Prövar/omprövar och diskuterar olika didaktiska val genom att:

- utveckla relevant ämneskunnande för att genomföra verksamheten
- strukturera och konkretisera sitt ämneskunnande så att det blir begripligt för barn/elever
- visa förmåga till samspel och dialog med barn/elever

Prövar/omprövar och diskuterar olika didaktiska val genom att:

- visa förmåga att tolka styrdokumentens mål och koppla dem till den egna verksamheten
- tillämpa de utvärderings- och bedömningskriterier som gäller för ämnet, kursen eller verksamheten
- föreslå hur barn/elever kan förbättra arbetssätt och resultat
- pröva kvalitativ metod för respons och bedömning

Prövar/omprövar och diskuterar olika didaktiska val genom att:

- planera och genomföra verksamhet utifrån egna tankar och idéer
- tillämpa olika arbetsformer som främjar barnens/elevernas lärande både individuellt och i grupp
- intressera sig för och reflektera över barns/elevens olika sätt att lära och låta resultatet ligga till grund för fortsatt planeringsarbete
- pröva och jämföra olika läromedel (inkl IKT)

NIVÅ 3

Kan formulera läraruppdraget och kan omsätta sin lärarkunskap i handling, kritiskt granska sitt agerande och dra slutsatser

Motiverar och analyserar sina didaktiska val genom att:

- visa förmåga att generalisera och se samband
- välja innehåll och arbetsätt utifrån barns/elevens förutsättningar och behov
- engagera barn/elever med hjälp av sitt ämnes- och ämnesdidaktiska kunnande
- utveckla lärarrollen i relation till barns och elevens utveckling och lärande

Motiverar och analyserar sina didaktiska val genom att:

- formulera och kommunicera relevanta mål och bedömningskriterier utifrån styrdokumentet så att barn/elever och föräldrar förstår
- stimulera barn/elever att själva utvärdera och reflektera över resultat
- använda kvalitativa metoder för respons och bedömning

Motiverar och analyserar sina didaktiska val genom att:

- motivera, planera och leda undervisning/verksamhet med hänsyn till barns/elevens skiftande förmågor, intressen och behov samt med hänsyn till perspektiv som jämlikhet (klass, kön, etnicitet, sexualitet, funktionshinder) och hållbar utveckling
- stimulera barn/elever att ta ansvar för och reflektera över sitt eget lärande
- värdera och välja olika läromedel (inkl IKT)

NIVÅ 4

Problematiserar och tolkar läraruppdraget, söker nya infallsvinklar för sin undervisning/verksamhet och utvecklar målmedvetna, långsiktiga strategier. Ser sin del och sitt ansvar i något större och medverkar till gemensam utveckling av verksamheten

Bidra med analyser och reflektioner i kollegiets didaktiska samtal genom att:

- kontinuerligt fördjupa sitt ämnes- och ämnesdidaktiska kunnande
- göra bedömningar och prioriteringar av verksamhetens innehåll och arbetsätt utifrån olika teoretiska perspektiv

Bidra med analyser och reflektioner i kollegiets didaktiska samtal genom att:

- utifrån olika teoretiska perspektiv bidra till samtal om lokala mål för verksamheten
- använda bedömning som redskap för att utveckla barns/elevens lärande
- använda utvärdering som redskap för att utveckla verksamheten

Bidra med analyser och reflektioner i kollegiets didaktiska samtal genom att:

- utforma långsiktiga strategier för att få alla barn/elever att lära och utvecklas efter sina förutsättningar
- identifiera och bidra till att lösa eventuella strukturella problem
- utveckla funktionella läromedel (inkl IKT)

Södertörns högskolas professionsutvecklingsmatris – Från nybörjare till professionell

PROGRESSION MOT ETT KOMMUNIKATIVT OCH DEMOKRATISKT LEDARSKAP

	Förmåga att leda och verka för barns/elevers inflytande	Förmåga att agera efter värdegrund och hantera konflikter	Förmåga att kommunicera och samverka
NIVÅ 1 Har allmänna kunskaper om läraruppdraget och ett sökande och iakttagande förhållningssätt	Söker sin ledarroll genom att: <ul style="list-style-type: none"> – uppmärksamma skillnaden mellan att vara privat och personlig och mellan att vara elev, kompis, förälder och att vara lärare – leda en grupp barn/elever med planerat material – inse vikten av tydlighet och struktur – bilda sig en uppfattning om former för elevinflytande samt föräldrars delaktighet i förskolan/skolan	Söker sin ledarroll genom att: <ul style="list-style-type: none"> – sträva efter att vara rättvis och visa alla barn/elever respekt – beakta grundläggande värderingar i styrdokumentet – reflektera över gränssättning i förskola/skola – uppmärksamma konfliktsituationer och reflektera över möjliga lösningar	Söker sin ledarroll genom att: <ul style="list-style-type: none"> – visa öppenhet för att etablera kontakt och föra dialog med barn/elever – visa engagemang och intresse för barn/elever, deras villkor och behov – uttrycka sig tydligt såväl muntligt som skriftligt i kommunikation med barn/elever – visa vilja till samarbete och dialog med verksamhetens personal
NIVÅ 2 Har kunskap om läraruppdraget, uppmärksammar, analyserar, prövar/omprövar och söker sig aktivt fram i sin praktik	Prövar och utvecklar en egen ledarroll genom att: <ul style="list-style-type: none"> – reflektera över det egna ledarskapet och kan se sina starka respektive svaga sidor – eftersträva tydlighet och struktur i sitt ledarskap – visa ett empatiskt förhållningssätt – i dialog med barn/elever vara lyhörd för yttranden och stämningar i gruppen och ta hänsyn till detta i fortsatt arbete – ta del av olika former av föräldrasamverkan	Prövar och utvecklar en egen ledarroll genom att: <ul style="list-style-type: none"> – visa insikt om behovet av att ibland bemöta barn/elever olika för att uppnå likvärdighet – ge exempel på hur styrdokumentens värderingar kan komma till uttryck i egen verksamhet – sträva efter ett demokratiskt förhållningssätt i sitt agerande – att försöka hantera problem och konfliktsituationer	Prövar och utvecklar en egen ledarroll genom att: <ul style="list-style-type: none"> – sträva efter att se och bekräfta varje individ – leda resonerande samtal i lyhört samspel med barn/elever både enskilt och i grupp – behärska ett berättande och förklarande framställningssätt – ta aktiv del i arbetslagets löpande arbete – tillvarata de möjligheter som erbjuds för att tillägna sig kunskap om verksamhetens olika delar – visa social kompetens i mötet med personal och föräldrar
NIVÅ 3 Kan formulera läraruppdraget och kan omsätta sin lärarkunskap i handling, kritiskt granska sitt agerande och dra slutsatser	Tillämpar ett konsekvent ledarskap genom att: <ul style="list-style-type: none"> – organisera sitt arbete på ett genomtänkt sätt och överblicka konsekvenserna – inse hur personliga värderingar kommer till uttryck i ledarskapet – vara flexibel och kunna hantera oförutsedda händelser – ge barn/elever möjlighet att reflektera över sitt lärande – samverka med barn/elever och föräldrar samt reflektera över vad som sker i detta samspel	Tillämpar ett konsekvent ledarskap genom att: <ul style="list-style-type: none"> – målmedvetet arbeta med att skapa ett öppet och förtroendefullt klimat i gruppen/klassen där alla barn/elever utvecklas, blir bekräftade och känner sig trygga – ha strategier för hur styrdokumentens värderingar kan komma till uttryck i egen verksamhet – reagera konstruktivt på kränkningar	Tillämpar ett konsekvent ledarskap genom att: <ul style="list-style-type: none"> – på ett inklämmande sätt kommunicera med såväl hela barngrupper/klasser som enskilda barn/elever – samverkamed kollegor och föräldrar – formulera sig så att det främjar alla barns/elevs förståelse och lärande – behärska och använda olika kommunikativa färdigheter (t ex kroppsspråk, drama, musik, bilder) – vara lyhörd och kunna byta perspektiv – utveckla flerstämmiga miljöer som på ett demokratiskt sätt stimulerar barns/elevs lärande/utveckling
NIVÅ 4 Problematiserar och tolkar läraruppdraget, söker nya infallsvinklar för sin undervisning/verksamhet och utvecklar målmedvetna, långsiktiga strategier. Ser sin del och sitt ansvar i något större och medverkar till gemensam utveckling av verksamheten	Utvecklar sitt ledarskap i samspel med barn/elever och kollegor genom att: <ul style="list-style-type: none"> – visa tilltro till vad han/hon kan utföra tillsammans med andra – fungera som arbetsledare för och samarbetspartner till såväl barn/elever som vuxna (i arbetslaget) – se barns/elevs och föräldrars delaktighet som en tillgång i verksamhetens löpande arbete – uppmuntra barn/elever och föräldrar att reflektera över verksamheten i förskolan/skolan	Utvecklar sitt ledarskap i samspel med barn/elever och kollegor genom att: <ul style="list-style-type: none"> – aktivt arbeta med samt utveckla och utvärdera värdegrundsfrågor – uppmuntra pluralistiska samtal om värdegrunden inom ramen för demokratiska principer – se mönster i konfliktsituationer, vara uppmärksam på maktstrukturer och försöka hitta hållbara lösningar	Utvecklar sitt ledarskap i samspel med barn/elever och kollegor genom att: <ul style="list-style-type: none"> – planera och samarbeta ämnesövergripande och även söka kontakter och samarbete utanför skolans ram – anta kommunikativa utmaningar – visa intresse för läraruppdraget i en decentraliserad förskola/skola och delta i en debatt som kan leda till en konkret skolutveckling

Södertörns högskolas professionsutvecklingsmatris – Från nybörjare till professionell

PROGRESSION MOT EN ANALYS- OCH REFLEKTIONSFÖRMÅGA BYGGD PÅ VETENSKAPLIG GRUND OCH BEPRÖVAD ERFARENHET

	Förmåga att reflektera över sina personliga erfarenheter (erfarenhetsbaserade argument)	Förmåga att reflektera över andras systematiserade erfarenheter (teoribaserade argument)	Förmåga att reflektera över sina personliga värderingar (etiska argument)
NIVÅ 1 Har allmänna kunskaper om läraruppdraget och ett sökande och iakttagande förhållningssätt	Relaterar sin syn på lärarrollen genom att: – använda gjorda erfarenheter i liknande situationer	Relaterar sin syn på lärarrollen genom att: – kunna redogöra för teorier om lärande	Relaterar sin syn på lärarrollen genom att: – uttrycka hur egna värderingar synliggörs i lärarrollen – inse att lärare kan betona olika värderingar
NIVÅ 2 Har kunskap om läraruppdraget, uppmärksammar, analyserar, prövar/ omprövar och söker sig aktivt fram i sin praktik	Utformar en undervisning på vetenskaplig grund genom att: – ställa frågan varför det blev som det blev och försöka finna mönster i sin undervisning/verksamhet	Utformar en undervisning på vetenskaplig grund genom att: – reflektera över och jämföra sin egen undervisning/verksamhet utifrån olika lärandeteorier	Utformar en undervisning på vetenskaplig grund genom att: – se relationer mellan den egna undervis- ningen/verksamheten och egna värderingar – relatera egna värderingar till värden som finns i styrdokument
NIVÅ 3 Kan formulera läraruppdraget och kan omsätta sin lärarkunskap i handling, kritiskt granska sitt agerande och dra slutsatser	Uttrycker sin undervisning/verksamhet utifrån en vetenskaplig grund genom att: – förklara och motivera sitt handlande mot bakgrund av gjorda erfarenheter – vara beredd att pröva och kritiskt granska alternativa tillvägagångssätt i sin fortsatta utveckling	Uttrycker sin undervisning/verksamhet utifrån en vetenskaplig grund genom att: – motivera sina valda ståndpunkter med hjälp av andras systematiserade erfaren- heter – utveckla ett professionellt språk för att beskriva sin undervisning/verksamhet	Uttrycker sin undervisning/verksamhet utifrån en vetenskaplig grund genom att: – motivera egna värderingar och hur de tar sig uttryck i den egna verksamheten
NIVÅ 4 Problematiserar och tolkar lärar- uppdraget, söker nya infallsvinklar för sin undervisning/verksamhet och utvecklar målmedvetna, långsiktiga strategier. Ser sin del och sitt ansvar i något större och medverkar till gemensam utveckling av verksamheten	Tar utgångspunkt i vetenskapliga perspektiv och gjorda erfarenheter för att driva såväl egen som gemensam utveckling av verksamheten genom att: – kommunicera sina gjorda erfarenheter och ta ett ansvar för att reflektera och utvecklas tillsammans med andra	Tar utgångspunkt i vetenskapliga perspektiv och gjorda erfarenheter för att driva såväl egen som gemensam utveckling av verksamheten genom att: – referera till teorier om lärande och kun- skapsutveckling i didaktiska samtal om verksamhetens utveckling	Tar utgångspunkt i vetenskapliga perspektiv och gjorda erfarenheter för att driva såväl egen som gemensam utveckling av verksamheten genom att: – diskutera och kritiskt granska de värde- ringar och teorier som ligger bakom gjorda val och effekter av val i gjord undervisning/ verksamhet